

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/38/2013
Identifikačné číslo spisu:	7011201019
Dátum vydania rozhodnutia:	29.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7011201019.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobcu: L., občan Slovenskej republiky, bytom E., zast. : W., s adresou Z., sestrou žalobcu, proti žalovanému : Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom ul. Špitálska č. 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. marca 2013 č. k. 7S/141/2011-26, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. marca 2013 č.k. 7S/141/2011-26 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

A)

1. Rozhodnutím č. j.: AA/2011/14773-OPHN zo dňa 08.09.2011 (súčasť administratívneho spisu) žalovaný postupom podľa § 22 písm. b) zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 599/2003 Z.z.“) v spojení s § 58 a § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) zamietol odvolanie žalobcu a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, odboru sociálnych vecí a rodiny (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňový orgán“) č. W/2011/08256/7 Bín zo dňa 16.06.2011 potvrdil.

Podľa § 58 ods. 1 Správneho poriadku platí, že ak osobitný zákon neustanovuje inak, odvolacím orgánom je správny orgán najbližšieho vyššieho stupňa nadriadený správne mu orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

Podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku platí, že ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

2. Pri svojom rozhodnutí žalovaný vychádzal zo skutočnosti, že žalobca bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke od 01.02.2007. Nakoľko žalobca bol od 30.07.2007

práceschopný, vznikol mu preto od 01.08.2007 nárok na ochranný príspevok, ktorého výška do 31.12.2010 bola 63,07 € mesačne.

Od 01.01.2011 nadobudol účinnosť zákon č. 543/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v ktorom sa prostredníctvom čl. X zmenili podmienky pre vyplácanie ochranného príspevku v nižšej sume, ako bolo žalobcovi poskytované, t. j. zákon ju stanovil na 34,69 € mesačne (zmena v ust. § 14 ods. 3 zák. č. 599/2003 Z.z.). Z uvedeného dôvodu, prvostupňovým orgánom priznaná dávka a príspevok v hmotnej núdzi bola po spočítaní ostatných dávok a príspevkov, ustálená na sumu 97,19 € (t.j. 60,50 € dávka v hmotnej núdzi pre jednotlivca podľa § 10 ods. 2 písm. a/ + 2,00 € príspevok na zdravotnú starostlivosť podľa § 11 ods. 2 + 34,69 € ochranný príspevok podľa § 14 ods. 3 zák. č. 599/2003 Z.z.).

3. Vo vzťahu k požiadavke žalobcu na priznanie príspevku na bývanie žalovaný stroho konštatoval (strana 3 rozhodnutia), že tento príspevok žalobcovi nepatrí, lebo nemá splnenú podmienku podľa ust. § 13 ods. 3 a 4 zák. č. 599/2003 Z.z.

II.

Konanie na prvostupňovom správnom súde

A)

4. Proti uvedenému rozhodnutiu žalovaného podal žalobca prostredníctvom svojej občianskej zástupkyne žalobu zo 16.11.2011 na Krajský súd v Košiciach.

5. Podľa krajského súdu sa žalobca prostredníctvom žaloby najmä domáhal toho, aby mu bol poskytnutý príspevok na bývanie, pretože všetky doklady správneho orgánu predložil a na základe nich mal aj rozhodnúť a tento príspevok priznať, ktorý mu však doposiaľ poskytnutý nebol. K otázke zníženia dávky sa nemal vyjadriť.

Súčasne žiadal aj náhradu škody vo výške 2.865,86 €.

B)

6. Krajský súd v Košiciach ako prvostupňový súd na nariadenom pojednávaní preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného v intenciách ust. § 247 a nasl. O.s.p. a zistil, že žaloba nebola dôvodná.

7. Čo sa týka náhrady škody uplatnenej v sume 2.865,86 €, krajský súd zdôraznil, že v tomto preskúmvacom konaní, kde súdy rozhodujú o legalite vydaného správneho aktu verejnej správy, správny súd nie je kompetentný prejednávať aj náhradu škody, preto v tejto časti súd rozhodol tak, že vec postúpi Okresnému súdu Košice 1. po právoplatnosti rozsudku.

8. Nakoľko napadnuté rozhodnutie o znížení dávky a príspevku v hmotnej núdzi bolo podľa krajského súdu v súlade so zákonom a žalobca o preskúmanie tejto výšky nežiadal, ale žiadal o iný príspevok, o ktorom doposiaľ nebolo rozhodnuté, tak krajský súd žalobu zamietol.

III.

Odvolanie žalobcu/stanoviská

A)

9. Včas podané odvolanie zo dňa 18.05.2013 (č.l. 30) proti rozsudku prvostupňového súdu žalobca založil na nasledujúcich odvolacích dôvodoch:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a) a súčasne

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Následne odvolací súd v stručnosti rekapituluje odvolacie dôvody žalobcu.

13. Žalobca najmä vytýkal:

- nevykonanie výsluchu občianskej zástupkyne (v rozpore s prílohami č. 1, 3 a 5 žaloby), nakoľko sa obmedzil len na dokazovanie, ktoré sám uznal za potrebné, a to len vo veci zníženia dávky v hmotnej núdzi,
- prvostupňový správny orgán nepriznal rozhodnutím č.: W/2007/06238/42/Balinto z 27.09.2008 požadovanú dávku (príspevok na bývanie), o ktorú požiadal žalobca dňa 20.08.2008,
- s podaním novej písomnej žiadosti zo dňa 05.10.2009 na priznanie príspevku na bývanie boli správne orgány predložené (podanie z 03.11.2009) aj požadované doklady, avšak prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. W/2011/08256/7 Bin zo 16.06.2011 nepriznal žalobcovi dávku,
- na podané odvolanie žalovaný rozhodnutím č. j. AA/2011/14773-OPHN zo dňa 08.09.2011 zamietol odvolanie žalobcu.

14. Žalobca vzhľadom na to, že žalovaný nepriznal žalobcovi (jeho občianskej zástupkyňi) príspevok na bývanie od 14.02.2007 do 01.09.2009, tým bola navrhovateľka bola poškodená na oprávnenom nároku, čím jej vznikla škoda vo výške 1.526, 66 € a od 01.09.2009 až doposiaľ do 28.05.2013, škoda vo výške 2.566,80 € s 8,5 % ročným úrokom z omeškania až do zaplatenia, ktorá pozostáva podľa výpočtu jednotlivých platných právnych predpisov v tom ktorom období takto:

- a) 262,56 € za obdobie od 14.02.2007 do 31.08.2007 (t.j. 7 x 1.130,-Sk),
 - b) 791,34 € za obdobie od 01.09.2007 do 01.01.2009 (t.j. 16x 1.490,-Sk),
 - c) 416,96 € za obdobie od 01.01.2009 do 01.09.2009 (t.j. 8 x 52,12 €) a
 - d) 2.566,80 € za obdobie od 01.09.2009 do 28.05.2011 (t.j. 46 x 55,80 €),
- teda celková škoda vo výške 4.037,66 €.

15. Záverom žalobca požadoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250ja ods. 3 a postupom podľa § 219 až § 221 O.s.p. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj obidvoch správnych orgánov, priznal žalobcovi náhradu škody vo výške 4.037,66,- € s 8.5 % úrokom z omeškania od 01.03.2007 až do zaplatenia spolu s priznaním náhrady trov konania z nasledovných dôvodov:

B)

16. Vo svojom vyjadrení zo 17.06.2013 (č.l. 38) sa žalovaný postupne vyjadril k jednotlivým odvolacím námietkam žalobcu, ktoré rozčlenil do 5 skupín.

K nároku na priznanie náhrady škody v hore vyčíslennej sume žalovaný konštatoval, že v správnom súdnictve podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa nepreskúmava náhrada škody.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil rozsudok krajského súdu.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, po neverejnej porade senátu bez nariadenia pojednávania jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušiť zrušil a vrátil mu späť na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

V tejto súvislosti Najvyšší súd odkazuje na doterajšiu svoju rozhodovaciu činnosť (rozsudok sp.zn. 1

Sžr 52/2011 z 30.01.2012), podľa ktorej:

„Nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia je základnou prekážkou pre úspešné vykonanie a zavŕšenie odvolacieho súdneho konania, ktoré predstavuje jednu zo zákonných záruk ústavného práva jednotlivca na súdnu a inú ochranu v medziach článkov 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky. Preto na zmarenie účelu odvolacieho súdneho konania súdom samotným je nutné nazerať ako na naplnenie skutkovej podstaty, kedy sa účastníkovi postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, tzn. že takéto konanie prvostupňového súdu je nutné vyhodnotiť ako zrušujúci dôvod vymedzený v § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.“

19. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je rozsudok krajského súdu o zamietnutí žaloby, preto ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu v medziach žalobného petitu, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

20. Najvyšší súd predovšetkým upozorňuje na osobitné procesné zásady, ktorými je správne súdnictvo, vykonávané podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ovládané. V súvislosti s prejednávanou vecou zohráva významnú úlohu dispozičná zásada, ktorá sa odvíja od ústavného práva jednotlivca na poskytnutie súdnej ochrany jeho subjektívnych práv.

Už prostredníctvom svojej doterajšej rozhodovacej činnosti (rozsudok sp. zn. 1 Sžd/28/2011 z 27.03.2012) Najvyšší súd konštatoval:

„Správne súdnictvo vykonávané podľa 5. časti Občianskeho súdneho poriadku je najmä ovládané dispozičnou zásadou (§ 250j ods. 1, § 250h ods. 2 O.s.p.) a zásadu koncentrácie súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov (§ 250h ods. 1 O.s.p.).

Dispozičnú zásadu je možné stručne charakterizovať trojicou nasledujúcich otázok: 1/ „či vôbec“ ?, 2/ „čo konkrétne“ ? a 3/ „do kedy“?.

Pričom odpoveď na otázku položenú v druhom poradí je nutné hľadať v petite žaloby, ktorý však nemusí byť vždy účastníkom vždy vyslovený v závere žaloby.

21. Uvedená dispozičná zásada sa prejavuje uložením povinnosti správne súdu, aby v zmysle § 166 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. rozhodol vždy o celom predmete konania (veci). V prípade zloženého žalobného petitu, t.j. procesnej kumulácie odlišných vecí, ktorých prejednanie spadá pod právomoc funkčne odlišných súdov, zákonodarcu ukladá povinnosť prvostupňovému správne súdu, aby postupom podľa § 112 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. pred vytýčením pojednávania vo veci samej procesne žalobu upravil tak, že niektorú vec vylúči na samostatné konanie.

Takto však krajský súd nekonal a tak v rozpore s citovanými ustanoveniami zaťažil odvolací súd povinnosťou, aby v odvolacom konaní rozhodoval aj o nároku žalobcu na náhradu škody, ktorá sa rieši v nachádzacom súdnom konaní pred okresným súdom.

22. Nič na tejto skutočnosti nemení ani prísľub krajského súdu (viď aj body č. 7 a 14), že

„v tejto časti [ide o nárok na náhradu škody v sume 2.865,86 €] súd rozhodol tak, že vec postúpi Okresnému súdu Košice I, po právoplatnosti rozsudku.“

Takýmto postupom krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

23. Nakoľko odvolací súd je viazaný rozsahom odvolacích dôvodov (§ 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) v medziach žalobného petitu, nie je možné v odvolacom konaní bez predchodzieho vylúčenia veci, ktorá do právomoci správneho súdnictva nespadá, pokračovať.

V.

24. Na základe vyslovených argumentov a právnych názorov ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovaných rozhodnutiach sp.zn. 1 Sžr 52/2011 a 1 Sžd 28/2011, pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa pri

rešpektovaní princípu právnej istoty od nich odchyľil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

Bude preto úlohou krajského súdu, aby v ďalšom konaní upravil žalobu žalobcu tak, aby správny súd mal právomoc o celom upravenom petite rozhodovať.

25. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 bude povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

26. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalovaného Najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).